

**VALTIONEUVOSTON DIGITAALISTA MAANPÄÄLLISTÄ JOUKKOVIESTINTÄ-
VERKKOA KOSKEVA TOIMILUPAPÄÄTÖS**

Päivämäärä 31.3.2011

Diaarinumero 2284/07/2010

HAKIJAT

Anvia Oyj (Anvia)

Digita Oy (Digita)

DNA Oy (DNA)

PÄÄTÖKSEN KOHTEEN OLEVA TOIMILUPA

Toimilupa verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipussa VHF C.

TIIVISTELMÄ PÄÄTÖKSEN SISÄLLÖSTÄ

Toimilupa myönnetään jäljempänä kerrotuin perustein ja ehdoin DNA Oy:lle.

VALTIONEUVOSTON digitaalista maanpäällistä joukkoviestintäverkkoa koskeva TOIMILUPAPÄÄTÖS	1
HAKIJAT	1
PÄÄTÖKSEN KOHTEEN OLEVAT TOIMILUVAT	1
TIIVISTELMÄ PÄÄTÖKSEN SISÄLLÖSTÄ	1
PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT	4
1. Taustatiedot	4
1.1. Johdanto ja päätöksen rakenne	4
1.2. Siirtyminen digitaaliseen televisioon	4
1.2.1. Taustaa	4
1.2.2. Maanpäällisten lähetyksverkon kanavaniput	5
1.2.3. Käytössä oleva jakelustandardi	5
1.2.4. Digitaalisen television seuraavana vaiheena teräväpiirtotelevisio	5
1.2.5. Jakelustandardi ja pakkaustekniikka	6
1.3. Taajuusalueen vapautuminen	6
1.4. Ohjelmistoluvat	7
1.5. Verkkokilpailun edistäminen	7
2. Asian käsittely	7
2.1. Toimilupien julistaminen haettaviksi	7
2.2. Toimilupailmoituksessa annetut tiedot	8
2.3. Toimilupailmoituksessa pyydytety tiedot	8
3. Hakemukset	8
3.1. Anvia	8
3.1.1. Yhtiön taustatiedot	8
3.1.2. Ehdotettu jakelutekniikka ja muut suunnitelmat	9
3.1.3. Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä	9
3.2. Digita	9
3.2.1. Yhtiön taustatiedot	9
3.2.2. Ehdotettu jakelutekniikka ja muut suunnitelmat	10
3.2.3. Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä	10
3.3. DNA	11
3.3.1. Yhtiön taustatiedot	11
3.3.2. Ehdotettu jakelutekniikka ja muut suunnitelmat	11
3.3.3. Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä	12
4. Sovellettavat säännökset	13
5. Yleisten edellytysten arviointi (VML 9,1 §)	15
5.1. Taloudelliset voimavarat	15
5.2. Perusteltu epäily lainvastaisesta toiminnasta	15
6. Hakijoiden vertailu (VML 9,3 §)	15
6.1. Johdanto	15
6.2. Keskinäinen kilpailu	15
6.3. Hintojen edullisuus	16
6.4. Kehittynyt tekniikka ja hyvä laatu	16
6.5. Toimintavarmuus ja turvallisuus	17
6.6. Käyttäjien kohtuulliset tarpeet	17
6.7. Yhteenveto ja johtopäätökset	18
7. Toimilupaehdot	19
PÄÄTÖKSEN LOPPUTULOS	20

LIITE 1 Valtioneuvoston myöntämä digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon toimilupa kanavanipussa VHF C.....	21
LIITTEET Kartta toimilupa-alueesta	22
LIITE 2 Valitusosoitus.....	23

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

1. Taustatiedot

1.1. Johdanto ja päätöksen rakenne

Tällä päätöksellä myönnetään verkkolupa verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipussa VHF C yhdelle hakijalle.

Toimiluvan tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa. Myönnettävällä toimiluvalla on tarkoitus siten edistää viestintäverkkojen tasapainoista kehitystä ja lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa. Tavoitteena on lisäksi edistää digitaalisessa joukkoviestintäverkossa teräväpiirtotelevision lähetysten tarjontaa.

Päätöksessä ratkaistaan, mikä kolmesta hakijayrityksestä parhaiten täyttää viestintämarkkina-alaissa säädetty toimiluvan myöntämisen edellytykset. Päätöksen alkuosassa kuvataan digitaaliseen televisioon siirtymisen vaiheita, käytettävissä olevia tekniikkavaihtoehtoja ja taajuusalueen vapautumista. Asian käsittelyä koskevassa osassa kuvataan hakumenettelyn eri vaiheet. Hakemuksia koskevassa osassa selostetaan hakijayrityksen arviointiin liittyviä seikkoja, esitettyä tekniikkaa sekä verkon rakentamiseen liittyviä suunnitelmia. Lisäksi siinä selostetaan hakemusten sisältöä sellaisena kuin hakijat ovat itse laatimassaan hakemustiivistelmässä sitä kuvanneet lukuun ottamatta kohtia, jotka hakija on ilmoittanut liikesalaisuuden piiriin kuuluviksi. Sovellettavia säännöksiä koskevassa osassa selostetaan voimassa olevan oikeuden sisältö. Tämän jälkeen selostetaan säännösten soveltaminen hakijoihin ja perustellaan ratkaisun lopputulos.

1.2. Siirtyminen digitaaliseen televisioon

1.2.1. Taustaa

Hallitus teki periaatepäätöksen digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymisestä toukokuussa 1996. Televisiolähetysten digitalisoinnin katsottiin takaavan katsojille paremman kuvan laadun ja palvelut sekä tehostavan niukkojen taajuusvarantojen käyttöä. Tällöin päätettiin, että suomalainen televisiotoiminta perustuu jatkossakin maanpäällisten televisioverkkojen käyttöön. Koska lähes puolet suomalaisista vastaanottaa televisiolähetykset maanpäällisen verkon kautta, tilannetta ei kuluttajan kannalta haluttu muuttaa. Maanpäälliset lähetykset sopivat myös Suomen maantieteelliseen sijaintiin.

Digitaaliset televisiolähetysten kokeilut alkoivat jo vuonna 1996 satelliitti- ja kaapelivastaanottiin. Yleisradio Oy aloitti maanpäälliset digitaaliset koelähetyksensä syksyllä 1997. Nämä koelähetykset olivat maailmanlaajuisestikin ensimmäisten joukossa. Toimilupien haltijat aloittivat digitaaliset televisiolähetykset kolmessa lähetysverkossa elokuussa 2001. Näin Suomi oli Euroopan ensimmäisiä maita, joissa aloitettiin maanpäällinen digitaalinen televisiotoiminta.

Valtioneuvoston maaliskuussa 2004 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti Suomessa siirryttiin maanpäällisissä lähetysverkoissa kokonaan digitaaliseen televisiotoimintaan ja analogiset lähetysverkot suljettiin elokuussa 2007. Kaapelitelesioverkoissa jatkettiin analogista lähetystoimintaa vielä 29.2.2008 saakka.

1.2.2. Maanpäällisten lähetysverkon kanavaniput

Digitaalista televisiotoimintaa harjoitetaan UHF-alueella viidessä kanavanipussa (A, B, C, D ja E) ja VHF –alueella kanavanipuissa VHF A ja VHF B. Valtioneuvosto myönsi ensimmäiset digitaalisten televisiolähetysverkkojen toimiluvat Digitalle marraskuussa 2002. Kesäkuussa 2005 Digitalle myönnettiin toimilupa vielä yhden maanpäällisen televisioverkon rakentamiseen (kanavanippu E). Yhtiöllä on myös mobiilitelesioverkon toimilupa (kanavanippu D).

Viestintäviraston päätöksen mukaisesti Digita on niin sanottu huomattavan markkinavoiman yritys digitaalisten televisiolähetyspalvelujen markkinoilla.

Anvialle myönnettiin tammikuussa 2007 alueellista digitaalista kanavanippua koskeva toimilupa Vaasan seudulle.

DNA:lle myönnettiin kesäkuussa 2009 kaksi toimilupaa verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipuissa VHF A ja VHF B (niin sanotut HD 1 ja HD 2).

Anvia:lle myönnettiin huhtikuussa 2010 valtakunnallinen verkkotoimilupa digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanippuun F sekä verkkotoimilupa alueellisen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanippuun G.

1.2.3. Käytössä oleva jakelustandardi

Suomessa digitaaliset lähetykset toteutetaan eurooppalaisen DVB (Digital Video Broadcasting) standardin mukaisesti. DVB-standardi jakautuu osaltaan kolmeen alaryhmään eri jakeluteiden erityisominaisuuksien pohjalta: DVB-T eli maanpäällinen jakelu, DVB-C eli kaapelijakelu ja DVB-S eli satelliittijakelu.

DVB-standardin tavoitteena on analogisen jakelun korvaaminen digitaalisella jakelulla siten, että radiotaajuuksia hyödynnetään tehokkaammin, säästetään jakelukustannuksissa, parannetaan äänen ja kuvan laatua sekä mahdollistetaan 16:9 kuvasuhde. DVB-standardien mukainen lähetysjärjestelmä määrittelee muun muassa, miten digitaaliset televisiolähetykset toteutetaan sekä maanpäällisessä, kaapeli- että satelliittitelesiossa. Kaikissa eri jakelukanavissa televisiolähetyksen joukkoon voidaan liittää informaatiota eri kanavista, ohjelmista ja muista palveluista.

1.2.4. Digitaalisen television seuraavana vaiheena teräväpiirtotelevisio

Teräväpiirtotelevisio on nähtävä ensisijaisesti nykyistä tarjontaa täydentävänä palveluna – lisäarvona – jota kohti siirrytään vähitellen voimistuvan kysynnän ja tekniikan kehittyessä. Keskeinen lähtökohta on, että nykyisillä päätelaitteilla vastaanotettava ohjelmatoiminta jatkuu ainakin vuoden 2016 loppuun asti. Tulevaisuuteen on kuitenkin varauduttava huolehtimalla maanpäällisen verkon kilpailukyvyistä ja kansalaisten tasapuolisesta palvelusta. Maanpäällinen verkko kilpailee sekä sisällöllisesti että laadultaan satelliitti- ja kaapeliverkon sekä tulevaisuudessa valokuitu- ja suurnopeuksisten langattomien laajakaistaverkkojen kanssa.

Maanpäällisen televisioverkon digitalisointi on kasvattanut huomattavasti tarjontaa. Tämän lisäksi digitalisointi edellytti, että kotitaloudet päivittävät televisiovastaanottimet joko digisovittimilla tai taulutelesioilla. Televisio on muuttumassa samanlaiseksi kulutuselektronikaksi kuin kännykät ja

tietokoneet. Vastaanottimien oletettu käyttöikä ei enää ole 20 vuotta. Samaa teknologiaa ei enää oleteta voitavan eikä käytännössä voidakaan käyttää vuosikymmenien ajan.

Digitalisointi vaikutti merkittävästi myös maksutelevision yleistymiseen Suomessa. Todennäköistä on, että myös teräväpiirtolähetysten ohjelmistot tulevat koostumaan pääosin maksutelevisiopalveluista.

Digitalisoinnin myötä jakelukapasiteetti on kasvanut ja sitä kautta voidaan jakaa suurempi määrä kanavia. Tässä kehityksessä teräväpiirtotelevisio on seuraava kehitysaskel. Kuluttajat ovat vuoden 2007 loppuun mennessä hankkineet koteihinsa teräväpiirto- tai teräväpiirtovalmiita televisioita jo lähes miljoona kappaletta. Vuoden 2010 loppuun mennessä tällaisia televisioita arvellaan olevan jo 80 prosentissa kotitalouksia.

Teräväpiirtotelevisio tuo televisioon lisää tarkkuutta ja vaikuttaa siten kuluttajan kokemukseen kuvan laadusta. Kuvan terävyys pääsee esille erityisesti suurissa televisionäytöissä. HD Ready- ja Full HD-vastaanottimia hankkineet kuluttajat odottavat teräväpiirtopalveluja myös maanpäällisessä verkossa. Kuvan laadun lisäksi teräväpiirtotelevisio antaa mahdollisuuden tuoda kuluttajille monikanavaaänen nykyisen stereoäänen tilalle. Nämä teknologiat ovat jo tarjolla satelliittijakelussa ja useimmissa kaapelitelevisioverkoissa.

1.2.5. Jakelustandardi ja pakkaustekniikka

Hakuilmoituksessa ilmoitettiin, että lähetyksissä tulee käyttää DVB-T2 -jakelutekniikkaa. Hakuilmoituksessa ilmoitettiin myös, että lähetyksissä tulee käyttää MPEG4-pakkaustekniikkaa, jonka avulla kuva ja ääni saadaan mahtumaan noin puolet pienempään bittinopeuteen kuin nykyistä MPEG-2 pakkausta käytettäessä. MPEG4-pakkaustekniikkaa on pidettävä kustannustehokkaimpana vaihtoehtona teräväpiirtotelevisio jakeluun. Edellytettävät standardit ja pakkaustekniikka ovat samat kuin DNA:lle myönnettyissä toimiluvissa kanavanipuissa VHF A ja VHF B. Elokuussa 2010 DNA:n toimilupaa muutettiin siten, että toimiluvan haltijalla on lupa tarjota verkkopalvelua HD-resoluution lisäksi myös SD-resoluutiolla. Toimilupaehdon muutoksella tuettiin kapasiteetin tehokasta käyttöä kanavanipuissa sekä edistettiin kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa.

1.3. Taajuusalueen vapautuminen

Toimiluvan kohteena olevasta taajuusalueesta on säädetty radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1169/2009) 2 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 1.11.2010 voimaan tulleella asetuksella 894/2010. Asetuksen mukaan taajuusalueella 174-230 MHz on valtakunnallisen toimiluvanvaraisen televisiotoiminnan yhteiskäytössä kaksi kanavanippua. Lisäksi taajuusalueella 174-230 MHz on yksi lähes valtakunnallinen kanavanippu. Alueelta on kesäkuussa 2009 myönnetty kaksi verkkolupaa verkkopalvelun tarjoamiseen DNA:lle. Taajuusalueella on näin ollen myöntämättä yksi lähes valtakunnallinen kanavanippu. Kanavanipun väestöpeittoalue laajeni merkittävästi kun Ahvenanmaalle alun perin osoitettu televisiotaajuus otettiin käyttöön Manner-Suomessa radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen muutoksella, joka tuli voimaan 1.11.2010. Näin ollen kyseisen kanavanipun verkkotoimiluvan saattoi julistaa haettavaksi.

Taajuusalue 174 – 230 MHz on osoitettu myös radiomikrofonien ja huonokuuloisten apuvälineiden käyttöön. Tämä on tilanne muuallakin Euroopassa. Tällä alueella radiomikrofonien käyttö on vähäistä lukuun ottamatta huonokuuloisten apuvälineitä alimmalla televisiokanavalla. Viestintäviraston tietojen mukaan näitä laitteita on kyseisellä taajuusalueella vain joitain kymmeniä. Televisiolähetykset saattavat häiritä radiomikrofoneja ja kuulokojeita televisiolähetysten peittoalueella. Tämä käyttö ei kuitenkaan estä tai rajoita VHF-alueen televisiokäyttöä. Analogisena aikana häiriöitä ei esiintynyt ja hyvin todennäköisesti tilanne jatkuu ongelmattomana. Mikäli häiriöitä kuitenkin aiheutuisi, muita taajuusratkaisuja on olemassa. Lisäksi radiomikrofonien ja kuulokojeiden käyttäjille on jo yli vuoden ajan kerrottu televisiotoiminnan mahdollisesti tulevaisuudessa mukanaan tuomista käyttörajoituksista.

1.4. Ohjelmistoluvat

Hakuilmoituksen mukaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:n mukaiset ohjelmistoluvat julistetaan haettaviksi erikseen. Ohjelmistoluvat julistettiin haettavaksi ja myönnetään samana ajankohtana verkkotoimilupien kanssa.

1.5. Verkkokilpailun edistäminen

Suomessa harjoitettu viestintäpolitiikka on jo parin vuosikymmenen ajan tähdännyt kilpailun edellytysten luomiseen viestintäverkkojen ja -palveluiden tarjonnassa. Kilpailulla on saavutettu merkittäviä etuja, kuten uusia ja monipuolisia palveluita sekä edullisia hintoja. Kansainvälisesti arvioituna suomalainen telemarkkina tuottaa palveluiden käyttäjille kilpailtuja, edullisia, korkealaatuisia ja laajalti saavutettavia palveluita. Myös televisiomarkkinoilla tavoitteena on kilpailun lisääntyminen muun muassa maanpäällisissä televisioverkoissa. Maanpäällinen televisioverkko kilpailee sekä sisällöllisesti että laadultaan satelliittilähetysten ja kaapelitelesioverkon sekä tulevaisuudessa valokuitu- ja suurnopeuksisten langattomien laajakaistaverkkojen kanssa.

Valtioneuvosto myönsi 25 päivänä kesäkuuta 2009 toimiluvat DNA:lle verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipuissa VHF A ja VHF B (niin sanottu HD 1 ja HD 2). Ennen verkkotoimiluvan myöntämistä DNA:lle Digita Oy oli yksin vastannut televisio- ja radiolähetysten valtakunnallisesta jakelusta Suomessa. Viestintäviraston päätöksen mukaan Digita Oy on niin sanottu huomattavan markkinavoiman yritys digitaalisten televisiolähetyspalvelujen markkinoilla. DNA:lle myönnettyillä toimiluvilla oli muun muassa tarkoitus lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa.

Anvia:lle myönnettiin huhtikuussa 2010 valtakunnallinen verkkotoimilupa digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanippuun F sekä verkkotoimilupa alueellisen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanippuun G. Toimilupien myöntämisen Anvialle katsottiin parhaiten edistävän keskinäisen kilpailun toteutumista televisiomarkkinassa.

2. Asian käsittely

2.1. Toimilupien julistaminen haettaviksi

Toimilupa julistettiin haettavaksi julkaisemalla sitä koskeva ilmoitus Helsingin Sanomissa 21.12.2010, Hufvudstadsbladetissa 21.12.2010, Virallisessa lehdessä 22.12.2010 sekä Euroopan

Yhteisöjen virallisessa lehdessä. Lisäksi hakuilmoitus ja lisätietoja koskeva ilmoitus julkaistiin liikenne- ja viestintäministeriön internetsivuilla 21.12.2010. Hakuaika päättyi 1.2.2011 kello 12.00.

2.2. Toimilupailmoituksessa annetut tiedot

Toimilupia koskevassa ilmoituksessa kerrottiin, että myönnettävän toimiluvan tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa. Myönnettävällä toimiluvalla on tarkoitus siten edistää viestintäverkkojen tasapainoista kehitystä ja lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa. Tavoitteena on lisäksi edistää digitaalisessa joukkoviestintäverkossa teräväpiirtotelevision lähetyksen tarjontaa.

2.3. Toimilupailmoituksessa pyydetyt tiedot

Toimilupahakemuksessa tuli ilmoittaa seuraavat tiedot ja selvitykset:

- 1) hakijan yhteystiedot;
- 2) kaupparekisterin ote tai vastaava selvitys hakijasta;
- 3) selvitys hakijan omistussuhteista;
- 4) kuvaus suunnitellusta verkkopalvelusta;
- 5) toimialue;
- 6) viestintäverkkoa koskeva kuvaus tai suunnitelma;
- 7) arvio toiminnan vaatimista investoinneista ja niiden rahoituksesta;
- 8) arvio liiketoiminnan kehityksestä;
- 9) jäljennös hakijan viimeksi vahvistetusta tilinpäätöksestä;
- 10) tilintarkastajien lausunto hakijan tämänhetkisestä taloudellisesta tilanteesta;
- 11) muut toimiluvan edellytyksiä arvioitaessa tarvittavat tiedot sekä
- 12) tiivistelmä hakemuksen keskeisestä sisällöstä.

Hakijan omistussuhteita koskevassa selvityksestä tuli ilmetä hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot yrityksistä ja henkilöistä, jotka omistavat hakijan ja yrityksistä, jotka hakija omistaa.

Arvion toiminnan vaatimista investoinneista ja niiden rahoituksesta, liiketoiminnan kehityksestä ja viestintäverkkoa koskevan kuvauksen tai suunnitelman tuli kattaa ajanjakso vuodesta 2011 vuoden 2015 loppuun.

3. Hakemukset

3.1. Anvia

3.1.1 Yhtiön taustatiedot

Anvia:n suurimmat omistajat 5.1.2011 olivat Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö, Lännen Viestintä Oy, Dignus Oy, Puhelinvoima Oy, Lännen Moduulirakentajat Oy ja Ilkka-Yhtymä Oyj –konserni. Suurimman yksittäisen omistajan omistusosuus oli 4,27 prosenttia ja 20 suurimman omistajan yhteenlaskettu omistusosuus oli 28,61 prosenttia.

Anviassa on neljä liiketoiminta-alueita: IT-liiketoiminta, telecom eli tietoliikennetoiminta, Securiturvaliiketoiminta sekä tv-liiketoiminta. Viimeksi mainittu on uusi liiketoiminta, joka perustettiin joulukuussa 2008 Finnsat Oy:n osake-enemmistön hankkimisen yhteydessä.

Vuonna 2009 hakijan liikevaihto oli 103 miljoonaa euroa ja liikevoitto 8,9 miljoonaa euroa. Yhtiön oma pääoma oli 109,5 miljoonaa euroa.

3.1.2 Ehdotettu jakelutekniikka ja muut suunnitelmat

Hakija toteuttaa teräväpiirtotelevisioverkon DVB-T2 –tekniikalla ja MPEG4 –koodauksella vuoden 2012 loppuun mennessä.

Verkko tulee kattamaan 60 prosenttia Manner-Suomen väestöstä vuoden 2012 loppuun mennessä.

Hakija on hakemuksessaan kertonut että, hakijasta riippumattomat tahot voivat hyödyntää Anvian koeverkkoa ei-kaupalliseen toimintaan vapaan verkkokapasiteetin puitteissa esimerkiksi yöaikaan. Anvia tarjoaa testiympäristön, testipäätelaitteita ja raportoinnin testaustiedoista. Lisäksi Anvia tukee yleistä HDTV-kehitystyötä jakamalla kokemuksia esimerkiksi verkon suunnittelusta. DVB-T2 –teknologiasta, verkon toimivuudesta ja hallinnasta.

3.1.3 Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä

Hakijan mukaan Anvia tulee käynnistämään VHF C kanavanipun DVB-T 2 ja MPEG4 teknologi-
oilla vuoden 2012 loppuun mennessä suurteholähettimin. Tämän lisäksi verkkoon rakennetaan täy-
telähettimiä varmistamaan tavoitellun väestöpeiton saavuttaminen.

Vähintään 60 prosentin väestöpeitto saavutetaan vuoden 2012 loppuun mennessä.

Hakijan mukaan Anvia on yhtiönä erittäin vakavarainen. Konsernin liikevaihto oli 103 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma vuoden 2009 lopussa oli 136 miljoonaa euroa ja konsernin omavaraisuusaste oli 88,6 prosenttia. Vuoden 2009 bruttoinvestoinnit olivat yli 19 miljoonaa euroa, tilikauden voitto oli 7,9 miljoonaa euroa ja siten Anvialla on erinomainen kyky kantaa investointeihin liittyviä riskejä. Tarkasteltava investointi on varsin kohtuullinen yhtiön voimavaroihin verrattuna. Taseensa vahvuuden ansiosta Anvia pystyy rahoittamaan investoinnit omalla pääomallaan.

Hakijan mukaan verkkotoimilupien myöntämistä Anvialle puoltavat seuraavat tekijät:

- Anvia on kokenut ja luotettava toimija ja operoi jo nyt DVB –verkkoja
- Anvian vahva kokemus televisioliiketoiminnasta
- Anvian toimilupa edistää viestintämarkkinalain ja LVM:n tavoitteiden täyttymistä
- Kuluttajaystävällinen teräväpiirto-liiketoiminnan edistäminen
- Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa
- Tuotannon mittakaavaedut

3.2. Digita

3.2.1 Yhtiön taustatiedot

Hakijayhtiö on TDF-konserniin kuuluvan TDF Nordic Oy:n kokonaan omistama suomalainen tytäryhtiö. TDF-konserniin kuuluu yhtiöitä Ranskassa sekä muualla Euroopassa. Konserni ylläpitää muun ohessa matkaviestinverkkoja sekä maanpäällisiä televisio- ja radioverkkoja. Hakijalla itsellään ei ole merkityksellisiä omistuksia. Yhtiöllä on pitkä historia erilaisten televisio- ja radioverkkojen rakentajana ja ylläpitäjänä, joka ulottuu Yleisradio Oy:n jakelutekniikan aikana aina 1930-

luvulle saakka. Hakija on rakentanut kaksi täysin valtakunnallista ja kaksi yli 90 prosentin väestöpeiton omaavaa televisioverkkoa.

Yhtiö toimii puhtaassa verkko-operaattoriroolissa tarjoten ydinpalveluna verkkokapasiteettia. Yhtiö ei osallistu operoimiinsa verkkoihin liittyvään päätelaiteliiketoimintaan.

Vuonna 2009 hakijan liikevaihto oli 89,6 miljoonaa euroa ja liikevoitto 26 miljoonaa euroa. Yhtiön oma pääoma oli 116,2 miljoonaa euroa.

3.2.2 Ehdotettu jakelutekniikka ja muut suunnitelmat

Hakijan mukaan se tarjoaa palveluinaan DVB-T2 –verkon kapasiteettia ja sen lisäksi tiettyjä lisäpalveluita. Hakija ilmoittaa että sillä on tarvittava verkkoinfrastruktuuri valmiina siltä osin kuin toteutuksessa käytetään sen omaa infrastruktuuria. Hakija ilmoittaa sitoutuvansa rakentamaan vähintään 60 prosentin väestöpeiton ja ilmoittaa uskovansa että verkkoa laajennetaan 80 prosentin väestöpeittoon asti. Hakija ilmoittaa aloittavansa lähetykset viimeistään vuoden 2012 alussa.

Hakijan mukaan sen verkkoratkaisu on kustannustehokas. Hakijan mukaan se tarjoaa verkkokapasiteettia tasapuolisesti kaikille osapuolille rajoittamatta tai suosimatta erilaisia liiketoimintamalleja.

3.2.3 Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä

Hakija sitoutuu rakentamaan vähintään 60 prosentin väestöpeiton ja uskoo, että verkkoa laajennetaan noin 80 prosentin väestöpeittoon asti. Digitalla on valmius käyttää VHF C –verkossa sekä Digitan että DNA:n lähestysasemainfrastruktuuria. Digita aloittaa lähetykset viimeistään vuoden 2012 alussa.

Hakijan mukaan se tarjoaa jakelupalvelua tasapuolisesti ja yhtäläisin ehdoin kaikille asiakkailleen. Hakija huolehtii loppukäyttäjien informoinnista ja opastamisesta monipuolisen julkisen tiedottamisen sekä Digita Infon neuvontapalveluiden kautta. Hakija voi varmistaa, että kuluttajat saavat varsinaisten sisältöpalveluiden lisäksi myös laadukasta ja asiantuntevaa neuvontapalvelua Digita Infon ja maksu-tv-operaattoreiden asiakaspalvelun yhteistyönä. Digitan rakentamaa DigitaPRO – antenniasentajaverkosta voidaan hyödyntää tehokkaasti varmistamaan, että suomalaisissa tv-talouksissa on toimivat antenniratkaisut.

Hakijan mukaan sen ratkaisu on kustannustehokas. Se hyödyntää verkon toteutuksessa ja ylläpidossa mahdollisimman paljon samoja palveluelementtejä kuin muissakin verkoissa. Verkon asiakkaan maksama verkkovuokra riippuu tilaajamäärästä, mikä tekee muuten taloudellisesti haastavan lanseerausvaiheen asiakkaille helpommaksi.

Hakijan ratkaisu on sen mukaan luotettava ja käytettävyydeltään korkea. Monipuoliset lähetysten toimintavarmuutta parantavat ratkaisut varmistavat sen, että verkon käytettävyys on selvästi korkeampi kuin esimerkiksi Internet-infrastruktuuriin perustuvan tv-jakelun käytettävyys.

Hakija kertoo olevansa suomalainen yritys joka tuottaa suomalaisten Suomessa tekemän työn kautta palveluita suomalaisille asiakkailleen ja sen verkkoinfrastruktuuri on kriisitilanteissa suomalaisten viranomaisten käytössä. Hakijalla on sen mukaan erinomaiset valmiudet rakentaa VHF C –verkko ja kehittää verkkopalvelun toteutukseen liittyvää tekniikkaa. Hakijalla on pitkä ja monipuolinen kokemus digitaalisten tv-verkkojen rakentamisesta. Lisäksi hakija on ollut alusta alkaen mukana T2 .-

tekniikan kehityksessä ja testaamisessa. Hakija on jo tehnyt 3 D –testilähetystyksiä ja on monin tavoin mukana uusien hybridiratkaisujen kehittämisessä. Hakija voi myös hyödyntää koko TDF-ryhmän laajaa osaamista.

Hakija kertoo tekevänsä yhteistyötä vastaanotinvalmistajien kanssa sekä pyrkii muun muassa Antenna Ready –toiminnan ja NorDigissa tehtävän standardoinnin kautta siihen, että Suomen markkinoille tuotavat vastaanottimet toimisivat mahdollisimman luotettavasti suomalaisissa verkoissa. Hakija kertoo, että sillä on riittävät taloudelliset voimavarat verkon rakentamiseen. Hakijan talous on vakaa ja se voi joustavasti hyödyntää TDF-ryhmän rahoitusinstrumentteja.

Hakijalla on kertomansa mukaan myös valmiudet muuntaa tv-jakeluratkaisuaan taajuustilanteen muuttuessa. Mahdollinen muutostarve voi syntyä esimerkiksi, jos VHF –alueelle aletaan toimilupakauden lopulla rakentaa digitaalista radioverkkoa.

Hakijan mukaan modernien sisältöpalveluiden, kuten HD tai 3D jakelu kuluttajille on kustannustehokkaasti mahdollista vain DVB-T2 –tekniikan avulla. Hakija kertoo, että vaikka sillä on verkkotoimiluvat neljään DVB-T –verkkoon, näiden verkkojen kyky välittää mediaa ei ole juuri suurempi kuin yhden DVB-T2 verkon. Hakijan mukaan kilpailu modernien sisältöpalveluiden jakelusta ei ole mahdollista ilman T2 –verkkotoimilupaa. Hakijan jättäminen ilman T 2 –verkkotoimilupaa olisi sen mukaan voimakasta kilpailun rajoittamista. Sen sijaan kilpailun lisääminen nopeuttaisi HD-sisältöpalveluiden käyttöönottoa suomalaisissa AntenniTV –talouksissa.

Hakijan mukaan TV-toimialan kilpailua on tärkeä tarkastella myös laajemmasta kuin vain maanpäällisen televisiojakelun näkökulmasta. Toimilupapäätöksillä ei tulisi edistää tilannetta, jossa suuri osa koko tv-liiketoiminnasta, kuten maanpäällinen tv-jakelu, kaapelijakelu, maksu-tv-palveluiden tarjonta ja sisältöjen tuottaminen keskittyvät yksittäisten toimijoiden käsiin vähentäen näin avointa kilpailua alalla. Hakijan mukaan tämän kaltaiset toimijat voivat painottaa uusien palveluiden kehittämisessä ja palvelutarjonnassaan muita jakeluteitä antenniverkon palvelutarjonnan kustannuksella. Tämä voi hakijan mukaan muodostaa uhan muun muassa alueelliselle tasa-arvolle. Hakijan mukaan kilpailun edistämiseksi UHF-alueen tapaan myös VHF-alueen kanavanippuja tulisi hallinnoida useampi kuin yksi verkkotoimiluvanhaltija.

3.3. DNA

3.3.1 Yhtiön taustatiedot

DNA:n suurimpia omistajia ovat Finda Oy, Sanoma Television Oy, Oulu ICT Oy ja PHP Liiketoiminta Oyj. Hakija on suomalainen tietoliikennekonserni, joka tarjoaa yksityishenkilöille, yhteisöille ja yrityksille puhe-, data-, matkaviestin- ja TV-palveluita. Hakija on merkittävä kaapelitelevisiotoimija, jolla on yli 600 000 asiakasta. Hakija toimii myös maksutelevisiomarkkinoilla.

Vuonna 2009 hakijan liikevaihto oli 652 miljoonaa euroa ja liikevoitto 63 miljoonaa euroa. Yhtiön oma pääoma oli 425 miljoonaa euroa. DNA:lla on yli 3 miljoonaa asiakasta.

3.3.2 Ehdotettu jakelutekniikka ja muut suunnitelmat

Yhtiön tarkoituksena on rakentaa DVB-T2 –standardin mukainen lähetysverkko haettavana olevaan kanavanippuun hyödyntäen pääosin laitteistoa, jota käytetään VHF A ja B –kanavanippujen verkon tuottamiseen.

Hakijan mukaan toimialue rakennetaan vuoden 2011 aikana siten, että vuoden 2011 loppuun mennessä verkon väestöpeitto olisi vähintään 53 prosenttia. Vuoden 2012 loppuun mennessä väestöpeiton arvioidaan olevan noin 80 prosenttia.

3.3.3 Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä

Hakijan mukaan tv-palveluilla ja tv-palveluiden tarjoamiseen tarvittavan joukkoviestintäverkon kehittämällä ja rakentamisella on DNA:n strategiassa vahva merkitys. Hakija käynnisti verkkopalvelun tarjoamisen kanavanipuissa VHF A ja VHF B vuoden 2010 lopussa. Hakijan mukaan se on ainoa operaattori, joka tällä hetkellä toimii mobiilitelevision DVB-H –lähetyksissä.

Hakijan mukaan sen tarkoituksena on rakentaa DVB-T2 –standardin mukainen lähetysverkko VHF C –kanavanipuille hyödyntäen pääosin laitteistoa, jota käytetään VHF A ja VHF B –kanavanippujen verkon tuottamiseen.

Hakijan mukaan liiketoiminta aloitetaan vuoden 2011 toisella vuosipuoliskolla. Verkon rakentamisaikataulu on hakijan mukaan osittain sidottu DNA:n VHF A ja VHF B –kanavanippujen aikatauluun, sillä VHF C –kanavanippu rakennetaan saman tekniikan päälle, jota käytetään VHF A ja VHF B –kanavanipuissa. DNA arvioi, että DVB-T2 päätelaitteita sekä verkkotekniikkaa tulee markkinoille siten, että liiketoiminnan aloittaminen vuoden 2011 syksyllä on mahdollista, mutta peittoalueen osalta VHF C –kanavanippu tavoittaa VHF A ja B –kanavaniput vuoden 2012 loppuun mennessä ja tämä myös vaikuttaa liiketoiminnan kehittymiseen.

Hakija kertoo, että se uskoo, että sen panostuksella Suomen tv-markkina tulee olemaan suuri merkitys kilpailun lisääntymisen ja sitä kautta edullisempien loppuasiakashintojen sekä markkinan ja palveluiden kehittymisen kannalta.

Hakijan kertoo, että Suomessa on tällä hetkellä kolme antenniverkon verkkotoimiluvan haltijaa. Pitkään alalla toiminut Digita on saanut haastajakseen Anvian yhdellä valtakunnallisella sekä kahdella alueellisella kanavanipulla sekä DNA:n kahdella valtakunnallisella kanavanipulla. Hakija kertoo, että kuitenkin verkkoteknisesti Digitan ja Anvian A-G kanavanippujen voidaan käsittää olevan samaa verkkoa, sillä Anvia käyttää Digitan päälähetinasemia UHF-antennien suuntauksista johtuen poisluettuna Pohjanmaan pieni SVEATV –verkko. DNA:n verkkoinfra on hakijan mukaan kokonaisuudessaan erillinen Digitan infra, jolloin voidaan puhua aidosta verkkokilpailusta. Hakijan mukaan sen matalalähetystehomallin ansiosta on ollut mahdollista varata taajuudet kolmannen VHF-taajuusalueen kanavanipun käyttöön.

Hakijan mukaan toimiluvan myöntämisessä sille olisi myös se etu, että asiakkaiden ei tarvitsisi asentaa useampaa VHF –antennia. Hakijan arvioiden mukaan VHF-antenneja on tällä hetkellä yleensä asennettuna noin 30-40 prosenttiin kiinteistöistä eli hakija joutuu käyttämään merkittävästi panostuksia antenniasioista tiedottamiseen. Hakija pyrkii siihen, että mahdollisimman monessa taloudessa olisi VHF-antenni viimeistään vuonna 2016, jolloin verkkotoimiluvat jaetaan uudelleen, jotta VHF -taajuusalue olisi tasavertaisessa asemassa UHF-taajuusalueeseen nähden.

Hakijan mukaan se on markkinoille tullessaan vuonna 2001 saanut aikaan sen, että kilpailu telemarkkinoilla on aidosti toiminut ja sen seurauksena Suomessa on Euroopan edullisimmat telepalvelut. Hakijan mukaan samaan suuntaan voisi kehittyä myös televisiopalveluiden markkina. Toimijoilla jäisi hakijan mukaan näin mahdollisuus panostaa enemmän itse sisältöjen hankintaan. Hakijan

mukaan sen aikaisemman toiminnan voidaan katsoa tukeneen merkittävästi viestintämarkkinalain mukaisia tavoitteita ja se aikoo jatkaa samaa linjaa tulevaisuudessakin.

4. Sovellettavat säännökset

Digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon verkkotoimiluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään viestintämarkkinalain 9 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan toimilupa on myönnettävä, jos hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista eikä lupaviranomaisella ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan viestintämarkkinalain, radiolain (1015/2001, nykyisin laki radiotaajuuksista ja telelaitteista), sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) tai muun teletoimintaa koskevan lain säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa on viranomaisverkkoa koskeva säännös, jonka sisällöllä ei ole nyt käsillä olevan asian kannalta merkitystä.

Pykälän 3 momentin mukaan toimilupa on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää viestintämarkkinalain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita, jos toimilupaa ei voida radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää kaikille hakijoille.

Edellä mainitussa momentissa viitatus viestintämarkkinalain 1 §:n mukaan lain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

Viestintämarkkinalain edellytysharkinta tapahtuu kahdessa päävaiheessa, jotka ovat luonteeltaan osin erilaisia.

Ensin lain 9 §:n 1 momentin nojalla ratkaistaan hakijan yleinen kelpoisuus toimia verkko-operaattorina. Jos hakija ei täytä näitä edellytyksiä, hakemus hylätään tällä perusteella. Lain 9 §:n 3 momentissa säädettyjä edellytyksiä ei silloin harkita. Hakemus voidaan hylätä 9 §:n 1 momentin nojalla silloinkin, kun hakijoita on vain yksi. Sääntelyn tarkoituksena on estää toimiluvan myöntäminen hakijalle, jolla ei ole esitetyn selvityksen perusteella lainkaan edellytyksiä hoitaa asianmukaisesti verkko-operaattoritoimintaa. Jos hakija täyttää lain 9 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset eikä muita hakijoita ole, toimilupa on myönnettävä. Jos 9 §:n 1 momentin edellytykset täyttäviä hakijoita on enemmän kuin myönnettävissä olevia toimilupia, hakemuksia on arvioitava lain 9 §:n 3 momentissa säädettyjen edellytysten kannalta.

Lain 9 §:n 1 momentissa edellytetään ensinnäkin riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista. Toimiluvan haltijalla ei synny toimiluvan nojalla ainoastaan oikeus rakentaa verkko, vaan se luo samalla myös velvollisuuden verkon rakentamiseen ja ylläpitämiseen. Verkkoyrityksen velvollisuuksilla tarkoitetaan säännöksessä juuri tätä velvollisuutta. Tämän vuoksi arvioitaessa hakijan taloudellisten voimavarojen riittävyyttä arvioinnissa on otettava huomioon muiden seikkojen ohessa erityisesti myönnettävän toimiluvan kohteena olevan verkon rakentamisesta aiheutuvat kustannukset. Taloudellisilla voimavaroilla tarkoitetaan säännöksessä hakijan omien varojen lisäksi myös hakijan mahdollisuuksia saada ulkopuolista rahoitusta. Sillä, minkälaista

ulkopuolinen rahoitus on, ei ole merkitystä asiaa ratkaistaessa. Rahoitus voi perustua tavanomaiseen pankkilainaan, osakepääoman korotukseen, yhteiskunnan tukeen tai muuhun rahoitusvälineeseen. Olennaista asiaa ratkaistaessa on hakijan esittämät suunnitelmat ja selvitykset sekä erityisesti arvio niiden uskottavuudesta. Arvioon saattavat vaikuttaa hakijan maksuvalmiuden lisäksi esimerkiksi tiedot hakijan luottokelpoisuudesta ja myönnettävän toimiluvan hakijan taloudellista asemaa parantava vaikutus sekä toimiluvan mahdollistaman toiminnan aikanaan tuoma tulorahoitus. Arvioon sisältyy epävarmuustekijöitä ja säännöstä on sovellettava tämän vuoksi varovaisesti. Säännöksen merkitys vaihtelee käytännössä tapauskohtaisesti. Jos hakijana on uusi yritys, joka ei ole aiemmin toiminut suomalaisilla viestintämarkkinoilla, edellytyksen täytyminen on tutkittava huolellisesti. Alalla pitkään toimineen pörssiyhtiön osalta edellytyksen voidaan katsoa täyttyvän, jos mitään erityisiä syitä epäillä taloudellisten voimavarojen riittävyyttä ei ilmene.

Toinen lain 9 §:n 1 momentin edellytyksistä liittyy arvioon hakijan moitteettomasta käyttäytymisestä tulevaisuudessa. Mikä hyvänsä epäasiallinen käytös ei riitä hylkäysperusteeksi, vaan epäilyn kohteena on oltava lain säännösten vastainen teko tai laiminlyönti. Lisäksi kyseeseen tulevan lain on oltava joko säännöksessä nimetty tai muu teletoimintaa sääntelevä laki. Säännöksessä on kyse tulevaisuudessa tapahtuvan lainvastaisen teon todennäköisyysarviosta. Mikä hyvänsä epäily ei riitä hakemuksen hylkäämiseen, vaan epäilyn täytyy olla järkevä ja perustua joihinkin ulkoisesti havaittaviin tosiasioihin. Esimerkkinä tällaisesta seikasta voisi tulla kyseeseen hakijan tiedossa olevat aikaisemmat lainvastaiset menettelyt ja niiden perusteella tehtävä arvio hakijan tulevasta käyttäytymisestä.

Lain 9 § 3 momentissa on säännös, jonka nojalla yleiset edellytykset täytäneistä hakijoista valitaan tilanteesta riippuen joko yksi tai useampi hakija, jolle toimilupa myönnetään. Valintatapa on luonteeltaan kilpailu, jossa hakijat asetetaan säännöksessä olevien kriteerien avulla paremmuusjärjestykseen. Valintakriteeri on säännöksessä kytketty lain tavoitteiden edistämiseen. Valintakriteerin todellinen sisältö määräytyy siten lain 1 §:ssä olevan yksityiskohtaisen tavoiteluettelon kautta.

Tavoiteluettelon ensimmäinen osa, jonka mukaan lain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa, on sanamuodoltaan yleinen. Tämän vuoksi se voidaan nähdä lukijaa ohjaavana johdantosäännöksenä lain yleisiin tavoitteisiin. Tämän lisäksi sillä on itsenäinen merkitys arvioitaessa tavoiteluettelon toisen osan yksityiskohtaisemmin ilmaistuja osatavoitteita. Toimilupapäätöksen perustelemisen kannalta tärkeä on myös tavoiteluettelon toisen osan ensimmäinen kohta, jonka mukaan tavoitteena on huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia. Palvelujen keskinäisen kilpailun tulisi olla käyttäjiä hyödyttävää. Kilpailuun kannustavan toimilupapolitiikan tulee olla oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden.

Myös loput luettelon tavoitteet ovat tärkeitä, mutta ne ovat osittain myös päällekkäisiä edellä kerrotun tavoitteen kanssa. On selvää, että edullinen hinta on myös käyttäjän kohtuullinen tarve. Loput tavoitteet ovat myös keskenään osin päällekkäisiä, kuten kehittynyt tekniikka ja hyvä laatu sekä osin ristiriitaisia kuten hyvä laatu ja halpa hinta. Tavoiteluettelo onkin tältä osin nähtävä enemmän esimerkkiluettelona niistä seikoista, johon pitää kiinnittää huomiota käyttäjän etua arvioitaessa kuin luettelona, jonka jokaisen kohdan hakijan tulee mahdollisimman hyvin täyttää voittaakseen kilpailun.

5. Yleisten edellytysten arviointi (VML 9,1 §)

5.1. Taloudelliset voimavarat

Viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaan toimiluvan myöntäminen edellyttää, että hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista. Sovellettavaa säännöstä on selostettu tarkemmin kohdassa 4.

Kaikkien hakijoiden omat taloudelliset voimavarat ovat laissa tarkoitettulla tavalla riittävät.

5.2. Perusteltu epäily lainvastaisesta toiminnasta

Viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaan toimiluvan myöntäminen edellyttää sitä, ettei lupaviranomaisella ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan viestintämarkkinalain, radiolain (nykyisin laki radiotaajuuksista ja telelaitteista), sähköisen viestinnän tietosuojalain tai muun teletoimintaa koskevan lain säännöksiä. Sovellettavaa säännöstä on selostettu tarkemmin kohdassa 4.

Lupaviranomaisella ei ole yhdenkään hakijan osalta perusteltua syytä epäillä säännöksessä tarkoitettua lainvastaista menettelyä.

Kaikki hakijat täyttävät edellytyksen.

6. Hakijoiden vertailu (VML 9,3 §)

6.1. Johdanto

Koska kaikki hakijat täyttävät viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset, 9 §:n 3 momentin mukainen vertailu tehdään kaikkien hakijoiden kesken. Sovellettavia säännöksiä on selostettu tarkemmin kohdassa 4.

6.2. Keskinäinen kilpailu

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat keskenään kilpailevia.

Teleyritysten keskinäisellä kilpailulla pyritään varmistamaan televerkkojen tehokas toiminta, korkealaatuiset palvelut ja edulliset hinnat. Kilpailu on väline, jonka tarkoituksena on edistää käyttäjien etua. Tämän vuoksi kriteeri liittyy kiinteästi kaikkiin muihin kriteereihin. Kilpailua voidaan edistää lähinnä vaikuttamalla siihen, että alalla toimii riittävästi tasavahvoja ja toisistaan riippumattomia yrityksiä.

Hakijoista kukaan ei ole täysin uusi ja riippumaton toimija Suomen markkinoilla. Kaikilla hakijoilla on Suomessa verkko-operaattoritoimintaa. Hakijoista Digitan asema nykyisillä televisiolähetystoiminnan markkinoilla on vahvempi kuin muilla hakijoilla. Myös Anvialla ja DNA:lla on verkko-operaattoritoimintaa maanpäällisissä televisioverkoissa.

Valtioneuvosto myönsi kesäkuussa 2009 DNA:lle kaksi toimilupaa verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipuissa VHF A ja VHF B. Toimilupien myöntäminen DNA:lle avasi verkkokilpailun maanpäällisessä televisiolähetystoiminnassa. Ennen

toimilupien myöntämistä DNA:lle Digita Oy oli yksin vastannut televisio- ja radiolähetysten valtakunnallisesta jakelusta Suomessa. Kolmen VHF –alueen kanavanipun avulla DNA voisi rakentaa Digitan verkkoinfrastruktuurin kanssa kilpailukykyisen verkon, jolloin se olisi riippumaton ja vahvempi kilpailija Digitalle. Näin ollen olisi tarkoituksenmukaisinta, että myös kolmas VHF -alueen verkkotoimilupa myönnettäisiin samalle operaattorille.

Kilpailun edistämistä koskevan edellytyksen osalta DNA sijoittuu muita hakijoita paremmin.

6.3. Hintojen edullisuus

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat hinnaltaan edullisia.

Toimilupa myönnetään verkkopalvelun tarjontaan, ei maanpäällisen digitaalisen joukkoviestintäverkon kautta loppukäyttäjille tarjottuihin palveluihin. Tämä on otettava huomioon hintojen edullisuutta arvioitaessa. Hintojen edullisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä toimiluvan haltijan ja ohjelmistoluvan haltijan välistä hinnoittelua.

Hakijoiden esittämät hinnoittelua koskevat tiedot ovat varsin yleisluonteisia ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Tämän vuoksi arvio on perustettava yleisempiin kriteereihin. Kilpailu on tärkein hintoihin vaikuttava yksittäinen tekijä. Tämän lisäksi hintoihin vaikuttaa se, kuinka tehokkaasti verkkoyritys pystyy verkon rakentamaan ja ylläpitämään. Tehokkuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat ainakin yrityksen verkon rakentamista koskeva osaaminen ja kokemus sekä mahdollisuus käyttää yrityksen hallinnassa jo olevia perusrakenteita kuten mastoja ja siirtoverkkoja hyväksi rakennustoiminnassa. Toisaalta täysin uuden toimijan etuna voi tässä suhteessa toimia se, että yrityksellä ei ole muusta toiminnasta aiheutuvia rasitteita. Tiivistäen voidaan kuitenkin arvioida, että alalla toimivilla yrityksillä on tehokkuusetu suhteessa uusiin yrittäjiin.

Digita ja DNA ovat merkittäviä toimijoita Suomen viestintämarkkinoilla. Molemmilla on laaja kokemus ja osaaminen valtakunnallisen viestintäverkon rakentamisesta ja verkkooperaattoritoiminnasta.

Myös Anvialla on verkkoliiketoiminnasta hankittua osaamista.

6.4. Kehittynyt tekniikka ja hyvä laatu

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se, kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat teknisesti kehittyneitä ja laadultaan hyviä.

Palvelun tekninen kehittyneisyys näyttyy käyttäjälle parempana laatuina. Toimiluvan tavoitteena on edistää palveluiden tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä siten edistää viestintäverkkojen tasapainoista kehitystä ja lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa. Tekniikan kehittyneisyyttä on arvioitava näistä lähtökohdista käsin.

Nykyiset VHF A:n ja B:n toimiluvat on myönnetty DNA Oy:lle. DNA on päätenyt verkkoratkaisuun, jossa ei käytetä korkeita mastoja, vaan matalampia, kuten matkaviestinverkkojen tukiasemien

käytössä jo olevia mastoja. Kuluttajien kannalta tämä tarkoittaa sitä, että VHF A:n ja VHF B:n lähetysten vastaanottamiseksi VHF-antenni täytyy tyypillisesti suunnata eri suuntaan kuin UHF-antenni (nykyiset Digitan ja Anvian lähetykset). Kuluttajan kannalta onkin tarkoituksenmukaisinta, että VHF C:n vastaanottoa varten ei tarvitse hankkia toista VHF-antennia tai suunnata olemassa olevaa antennia uudestaan, vaan vastaanotto onnistuu samalla antennilla ja suuntauksella kuin VHF A:n ja B:n vastaanotto.

Kuluttajan kannalta ongelmattominta VHF-alueen kanavanippujen vastaanotto on silloin, kun kanavanippujen signaalien väliset tasoerot vastaanottopaikalla ovat mahdollisimman pieniä. Tämä onnistuu käytännössä parhaiten lähettämällä kaikki VHF-alueen kanavaniput samoilta paikoilta ja samoilla lähetysantenneilla.

VHF-taajuusalueen kapeuden takia (yhteensä 8 lähetystaajuutta) kolmannen tämän taajuusalueen kanavanipun osoittaminen samalle verkko-operaattorille mahdollistaa parhaat edellytykset taajuuksien tehokkaalle käytölle ja sen suunnittelulle.

Kehittynyttä tekniikkaa ja hyvää laatua koskevan edellytyksen osalta DNA sijoittuu muita hakijoita paremmin.

6.5. Toimintavarmuus ja turvallisuus

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se, kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat toimintavarmoja ja turvallisia.

Toimintavarmuuteen vaikuttaa teknisen ratkaisun lisäksi se, kuinka hyvin teleyritys pystyy verkon rakentamaan ja ylläpitämään. Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat ainakin yrityksen verkon rakentamista ja ylläpitoa koskeva osaaminen ja kokemus.

Digita ja DNA ovat merkittäviä valtakunnallisia toimijoita Suomen viestintämarkkinoilla. Molemmilla on laaja kokemus viestintäverkon rakentamisesta ja verkko-operaattoritoiminnasta ja siihen liittyvästä verkon varmistamisesta, laadun valvontaan sekä vika- ja häiriötilanteisiin varautumisesta.

Myös Anvialla on verkkoliiketoiminnasta hankittua osaamista.

6.6. Käyttäjien kohtuulliset tarpeet

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se, kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia.

Kuten edellä kohdassa 4 on todettu, tämä edellytys on osin päällekkäinen edellä käsiteltyjen edellytysten kanssa. Näitä käyttäjän kohtuullisiin tarpeisiin lomittuvia tavoitteita on jo käsitelty edellä. Keskinäisen kilpailun, hintojen edullisuuden, kehittyneen tekniikan, hyvän laadun, toimintavarmuuden ja turvallisuuden osalta viitataan aiemmissa kohdissa sanottuun.

Hakijoiden rakentamissuunnitelmat ja aikataulu ovat sidoksissa hakuilmoituksessa ilmoitettuun verkon peittovaatimukseen sekä toiminnan aloittamisajankohtaan. Rakentamissuunnitelmat ovat si-

nänsä tärkeä osa valintamenettelyä, mutta suunnitelmille ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä hakijoiden keskinäistä paremmuutta ratkaistaessa.

Digita ja DNA ovat merkittäviä valtakunnallisia toimijoita Suomen viestintämarkkinoilla. Molemmilla on laaja kokemus ja osaaminen viestintäviestiverkon rakentamisesta ja verkkooperaattoritoiminnasta.

Myös Anvialla on verkkoliiketoiminnasta hankittua osaamista.

Verkkotoimiluvat VHF –alueen kanavanippuihin VHF A ja VHF B on myönnetty DNA:lle. Jos toimilupa myönnettäisiin DNA:lle sillä olisi mahdollisuus tehokkaimmin hallita kaikkien kanavanippujen kokonaiskapasiteettia ja optimoida kanavamäärää, jolloin voitaisiin saada kapasiteettia myös lisäkanaville. Toimiluvan myöntäminen DNA:lle olisi kuluttajien edun mukaista myös siksi, että asiakkaiden ei tarvitsisi asentaa toista VHF –antennia, toisin kuin tilanteessa, jossa verkkotoimilupa myönnettäisiin Anvialle tai Digitalle joiden lähetykset tulevat eri suunnasta. Asiaa on käsitelty myös edellä kehitettyä tekniikkaa ja hyvää laatua koskevan edellytyksen osalta. Myönnettävään toimilupaan sisältyy määräys, jonka mukaan toimiluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että kuluttajille järjestetään riittävä neuvonta- ja opastuspalvelu vastaanottoantenneihin liittyvissä asioissa. Lisäksi toimiluvan haltijan on tiedotettava kuluttajille alueellisesti verkon rakentamisesta ja kuluttajien antenniratkaisuille asetettavista vaatimuksista. Kuluttajille tiedottamisen kannalta selkein vaihtoehto on, jos kaikkia kolmea VHF-kanavanippua operoi sama verkko-operaattori.

Edellä mainituin perustein DNA sijoittuu käyttäjien kohtuullisia tarpeita koskevan edellytyksen osalta paremmin kuin muut hakijat.

6.7. Yhteenveto ja johtopäätökset

Valtioneuvoston päätös perustuu kaikkien hakemusten vertailuun. Edellä kuvatun viestintämarkkinan lain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaisia edellytyksiä koskevan tarkastelun jälkeen DNA:n voidaan katsoa sijoittuvan muita hakijoita paremmin keskinäistä kilpailua, kehitettyä tekniikkaa ja hyvää laatua sekä käyttäjien kohtuullisia tarpeita koskevilla perusteilla mitattuna. Kaikki hakijat olivat siinä määrin tasaväkisiä hintojen edullisuutta ja toimintavarmuutta ja turvallisuutta koskevilla perusteilla ettei merkittäviä eroja voida osoittaa.

Kilpailuun liittyvän edellytyksen osalta on kiinnitettävä huomiota siihen, että ennen kahden edellisen VHF-alueen kanavanipun, VHF A ja VHF B, myöntämistä DNA:lle, Digita oli yksin vastannut televisio- ja radiolähetysten valtakunnallisesta jakelusta Suomessa. Kolmannen VHF –alueen kanavanipun avulla DNA voisi rakentaa Digitan verkkoinfrastruktuurin kanssa kilpailukykyisen ja riippumattoman verkon.

DNA:n hakemuksen katsotaan parhaiten edistävän keskinäisen kilpailun toteutumista.

DNA pystyisi parhaiten hyödyntämään pääosin jo olemassa olevaa VHF-alueen lähetysverkkoa ja –laitteistoa, joita käytetään VHF A ja VHF B –kanavanippujen tuottamiseen ja lähettämiseen. Käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin liittyvien edellytysten osalta on kiinnitettävä huomiota siihen, että myös muiden VHF –alueen verkkotoimilupien haltijana DNA:lla olisi mahdollisuus tehokkaimmin hallita kaikkien kanavanippujen kokonaiskapasiteettia ja optimoida kanavamäärää, jolloin saataisiin kapasiteettia myös lisäkanaville. Toimiluvan myöntäminen DNA Oy:lle olisi kuluttajien edun mu-

kaista myös siksi, että asiakkaiden ei tarvitsisi asentaa toista VHF-antennia tai suunnata olemassa olevaa antennia uudelleen, toisin kuin tilanteessa, jossa verkkotoimilupa myönnettäisiin Anvialle tai Digitalle, joiden lähetykset tulevat eri suunnasta. Kolmannen VHF-alueen kanavanipun osoittaminen samalle verkko-operaattorille mahdollistaa myös parhaat edellytykset taajuuksien tehokkaalle käytölle ja sen suunnittelulle.

Viestintämarkkinalain 1 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan lain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Lisäksi lain tavoitteena on huolehtia muiden tavoitteiden ohessa siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

Valtioneuvosto katsoo, että toimiluvat on tarkoituksenmukaista myöntää DNA:lle, koska sen toiminta on parhaiten sopusoinnussa edellä kerrottujen lain tavoitteiden kanssa.

Näillä perusteilla valtioneuvosto katsoo, että DNA:n toiminta edistää asiaan vaikuttavia eri seikkoja kokonaisuutena harkittaessa kaikista hakijoista parhaiten viestintämarkkinalain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita.

7. Toimilupaehdot

Päätökseen liitetään toimilupaluonnos, johon liitettävistä määräyksistä säädetään viestintämarkkinalain 10 §:ssä.

Toimiluvan haltijan on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että Yleisradio Oy ja televisio- ja radio-toiminnasta annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ohjelmistoluvan haltija saavat kustannussuuntautuneeseen hintaan käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin. Yleisradio Oy:llä on televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 a §:n 2 momentin mukaan oikeus harjoittaa digitaalista julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa. Valtioneuvoston velvollisuutena on huolehtia siitä, että yhtiö saa käyttöönsä tässä toiminnassa tarvitsemansa määrän maanpäällisen televisio- ja radioverkon kapasiteettia ja että yhtiö voi käyttää sitä tarkoituksenmukaisesti. Viestintämarkkinalain 10 §:n 3 momentin mukaan toimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjontaa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvan haltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä ohjelmistoluvan haltija saavat kustannussuuntautuneeseen hintaan käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin. Lain mukaan toimilupaviranomaisen on edellä mainituilla lupaehdoilla huolehdittava siitä, että mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Viestintämarkkinalain 10 §:n 1 momentin mukaan toimilupaan voidaan liittää lain 1 ja 128 §:n säännöksiä tai 129 §:ssä tarkoitettuja Viestintäviraston teknisiä määräyksiä koskevia ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä. Riittävän, alueittain suunnatun ja oikein ajoitetun kuluttajaneuvonnan varmistamiseksi, toimiluvan haltijan on huolehdittava siitä, että kuluttajille järjestetään riittävä neuvonta- ja opastuspalvelu vastaanottoantenneihin liittyvissä asioissa. Lisäksi toimiluvan haltijan on tiedotettava kuluttajille alueellisesti verkon rakentamisesta ja kuluttajien antenniratkaisuille asetettavista vaatimuksista.

Verkon rakentamisen toteutumisen seuraamiseksi ja mahdollisiin puutteisiin kohdistuvien valvonta-toimien käynnistämisen turvaamiseksi toimiluvan haltijan on toimitettava 1.10.2011 mennessä Viestintävirastolle yksityiskohtaiset verkkosuunnitelmat, joista ilmenevät lähetin- ja siirtoverkon rakenne ja verkon varmistukset sekä väestöpeiton määrittelyssä käytettävät kriteerit.

Muita toimilupaehdoja on selostettu aiemmin päätöksessä.

PÄÄTÖKSEN LOPPUTULOS

Edellä kerrotuilla perusteilla toimiluvat myönnetään DNA Oy:lle tämän päätöksen liitteenä (liite 1) olevasta toimiluvasta ilmenevin ehdoin ja Anvia Oyj:n ja Digita Oy:n hakemukset hylätään.

LIITTEET

- 1 Toimilupaluonnos
- 2 Valitusosoitus

LIITE 1 Valtioneuvoston myöntämä digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon toimilupa kanavanipussa VHF C

Luvanhaltija

DNA Oy

Verkkopalvelu

Toimiluvan haltijalla on oikeus tarjota verkkopalvelua digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipussa VHF C.

Taajuudet

Luvanhaltijalla on oikeus harjoittaa toimiluvan mukaista toimintaa radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa määrätyllä taajuusalueella.

Radiolähtetimen käyttöön tarvittavan radioluvan myöntää Viestintävirasto.

Maantieteellinen toimialue

Toimiluvan haltijan maantieteellinen toimialue on liitteenä olevan kartan osoittama alue.

Voimassaoloaika

Toimilupa on voimassa 1.4.2011 – 31.12.2016.

Rakentamisvelvoite

Luvanhaltija on velvollinen rakentamaan toimiluvan mukaisen verkon siten, että se kattaa vuoden 2012 loppuun mennessä 60 prosenttia Manner-Suomen väestöstä.

Toiminnan aloittaminen

Toimiluvan haltijan on aloitettava toimiluvan mukainen toiminta viimeistään 1.4.2012, ellei liikenne- ja viestintäministeriö erityisistä syistä luvanhaltijan hakemuksesta toisin määrää.

Toimiluvan peruuttamisesta toimilupaehtoja koskevan laiminlyönnin perusteella säädetään viestintämarkkinain 12 §:ssä.

Käytettävä pakkaustekniikka

Toimiluvan haltijan on käytettävä lähetyksissä MPEG4-pakkaustekniikkaa.

Käytettävä jakelutekniikka

Toimiluvan haltijan on käytettävä DVB-T2-tekniikka.

Verkon avoimuus

Toimiluvan haltija on velvollinen tarjoamaan verkkopalveluja tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin kaikille palveluyrityksille.

Tiedottaminen kuluttajille

Toimiluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että kuluttajille järjestetään riittävä neuvonta- ja opastuspalvelu vastaanottoantenneihin liittyvissä asioissa. Lisäksi toimiluvan haltijan on tiedotettava kuluttajille alueellisesti verkon rakentamisesta ja kuluttajien antenniratkaisuille asetettavista vaatimuksista.

Selvitys Viestintävirastolle

Toimiluvan haltijan on vuosittain 30 päivän kesäkuuta mennessä laadittava Viestintävirastolle selvitys verkon rakentamisesta, jakelun tasalaatuisuudesta, kuvan laadusta, kapasiteetin käytöstä sekä arvio verkkopalvelun kysynnästä ja muista verkkotoiminnan kannalta merkityksellisistä asioista.

Lisäksi toimiluvan haltijan on toimitettava 1.10.2011 mennessä Viestintävirastolle yksityiskohtaiset verkkosuunnitelmat, joista ilmenevät lähetin- ja siirtoverkon rakenne ja verkon varmistukset sekä väestöpeiton määrittelyssä käytettävät kriteerit.

Muut ehdot

Toimiluvan haltijan on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että Yleisradio Oy ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistoluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Muilta osin luvanhaltijan oikeuksista ja velvollisuuksista on voimassa mitä viestintämarkkinalaissa (393/2003) säädetään.

Helsingissä 31 päivänä maaliskuuta 2011

Viestintäministeri

Suvi Lindén

Viestintäneuvos

Ismo Kosonen

LIITTEET Kartta toimilupa-alueesta

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 170 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite	PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite	Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihe	(09) 18531
telekopio	(09) 1853 382